

ТУРИСТИЧНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТУРКІВСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Д. Каднічанський

*Львівський національний університет імені Івана Франка
Львів, Україна*

У центральній і західній частинах Українських Карпат, спільно з іншими етнографічними групами – гуцулами й лемками мешкає найбільша етнографічна група карпатських українців – бойки. Бойківщина розкинулась по обидва боки Карпат. Центром є Турківщина – один із найгарніших куточків Українських Карпат, розташована в північно-західній її частині у верхів'ях річок Дністер, Стрий, Сян. Турківщина славиться своїми ріками, найвищою вершиною Львівщини – горою Пікуй, гірськими хребтами – Верховинський Вододільний, Високий верх, історичними місцями, храмами, своїми будівлями, самими бойківськими селами.

Турківський район межує на заході з Польщею, на півдні – Великоберезнянським та Воловецьким районами Закарпатської області, на сході – з Сколівським і Дрогобицьким районами Львівської області, на півночі – з Старосамбірським районом Львівської області. Територію Турківщини перетинають транзитні автомобільний і залізничний шляхи з Самбора через Ужецокий перевал на Ужгород. Територія району – 1193 км², що становить 5,5 % території області і протягнулась з півночі на південь майже на 60 км., а із заходу на схід – на 40 км. Місто Турка – центр району. Перша згадка про Турку як село згадується у 1431 р. Назву місто одержало від первісних диких биків – турів, які водилися в хащах навколишніх лісів [5, С. 33].

Турківський район є типовим гірським районом, розташований в північно-західній частині Українських Карпат у верхів'ях річок Дністер, Стрий, Сян. Абсолютні висоти коливаються в межах від 500 до 1400 м. Поверхню його складають гірські хребти низькогірних Верхньодністерських і середньогірних Сколівських Бескидів, низькогірної Турківської Верховини та середньогірного Верховинського вододільного хребта, де височить найвища вершина гора Пікуй (1408 м) . В цілому, поверхня майже не має обривистих схилів і гострих вершин і тому приваблива для туристів різних вікових груп і фізичного здоров'я. На

Турківщині знаходиться одна з найгарніших полонин гірської Львівщини – Буковецька полонина, в східній частині якої знаходиться найвища вершина області – г. Пікуй. З південного сходу на північний захід простягаються одна за одною гори Розлуч (933,4), Чентеївка (912,8 м), Старий (874,2) та Теркалівський Верхи, Сеювка Розлуцького хребта, а на сході відкривається незабутня панорама дещо нижчого хребта з горами Мленище, Блещин, Дмитрів Верх (776 м) та Гостра Кичера [3].

Територія району належить до басейну Чорного та Балтійського морів. Найбільші ріки району Стрий та Дністер з їх допливами належать до басейну Чорного моря, і лише р. Сян – до басейну Балтійського [5].

Турківщина входить у єдиний у світі тристоронній Біосферний заповідник “Східні Карпати”, створений під егідою ЮНЕСКО. Українська частина Біосферного заповідника “Східні Карпати” складається із “Ужанського” Національного парку, що розташований у верхів’ях долини річки Уж, та Регіонального ландшафтного парку “Надсянський”, який є безпосереднім сусідом польського регіонального ландшафтного парку “Долина Сяну”.

Клімат Турківського району є типово гірським. Відповідно до географічного положення, він є помірним, перехідним від морського до континентального. Через територію району проходять всі типи повітряних мас, властивих для Європи: континентальне і морське полярне, арктичне, континентальне і морське тропічне повітря. Протягом року переважає морське повітря з Атлантики, яке приносить взимку відлиги, хмарність і снігопади, а влітку – прохолоду і рясні дощі. Менш поширене помірно континентальне і тропічне повітря, яке в літку приносить різке потепління. Іноді сюди проникають арктичні повітряні маси. Взимку вони викликають ясну, морозну погоду, а влітку й восени – прохолоду із заморозками [5, С. 16].

Турківський район володіє значними бальнеологічними ресурсами. Колись на цих теренах діяли відомі курорти, проте, зараз ці ресурси використовуються досить слабо. В Лімні діяв один з найдавніших курортів центральних Карпат, вивчений ще у 1800 р. відомим геологом Тітце. Перший санаторій відкрито у 1881 р. Місцеві розсоли містять йод, бром, органіку. Розсоли були відомі в Івашківцях, Нижній Яблунці, де крім сірчаних вод використовувались торфогрязі для лікування ревматизму. Джерело “Парай” в Івашківцях вивчав ще австрієць Гакет у 1791 р. Санаторій збудовано у 1937 р. [5].

Багатим на мінеральні води є с. Розлуч. Проведені у 1978-1979 рр. Одеським науково-дослідним інститутом комплексні дослідження мінеральних вод району с. Розлуч виділили в межах розлучського родовища дві бальнеологічні групи мінеральних вод, придатних для пиття:

— слабомінералізовані гідрокарбонатні натрієво-кальцієві води типу “Нафтуся” – джерело “Перлина кохання”. Мінеральною водою типу “Нафтуся” лікують печінку і нирки;

— гідрокарбонатні натрієві води середньої мінералізації без специфічних компонентів і властивостей – содова вода джерела “Сльози кохання”. Середньої мінералізації без специфічних компонентів і властивостей джерело знаходиться в 30 м від траси Львів-Ужгород. Води такого типу мало поширені і виявлені тільки в трьох містах Львівської області: Східниці, Верхньому Синьовидному і Розлучі. Її рекомендують пити при захворюваннях шлунка, кишечника та дихальних шляхів [2].

Турківський район володіє також значними історико-культурними ресурсами. Окрасою Бойківщини є бойківські церкви та дзвіниці, які відзначаються оригінальністю архітектурних форм, простотою, доцільністю та виразністю окремих деталей. Перші церкви, згідно з історичними джерелами, виникли одночасно з заснуванням сіл – у XVI ст. Бойківський тип церкви має спільні загальноукраїнські риси з характерними тридільним поділом і одно-, дво- чи триверхими багатозаломовими верхами.

На жаль, сьогодні на Турківщині збереглися лише дві дерев’яні церкви, які походять з XVII ст. – церква в Ісяях та Вовчому Долішньому [5,11,с.5-8, 10-16]. Проте, збереглося чимало цінних та унікальних церков, зокрема, Різдва Пресвятої Богородиці (1876) в с. Розлуч, Собору Пресвятої Богородиці (1870) у с. Нижньому, Св. Дмитра (1892) в с. Лосинець Собору Пресвятої Богородиці (1838) в с. Матків, яка є претендентом до списку світової спадщини ЮНЕСКО, та б. ін. [4].

У м. Турка також є ряд цікавих архітектурних споруд, зокрема:

- церква перенесення мощів святого Миколи (1776);
- церква Святого Миколая (1739);
- церква Успення Пресвятої Богородиці (1750);
- Успенський костел (1778);
- синагога (XIX ст.);
- окописько (XIX ст.);
- забудова площі Ринок.

У м. Турка функціонує два музеї – Народний музей “Бойківщина” та “Музей бойківської книги”.

Туристично-екскурсійними об’єктами є історичні місця краю. Це Ужоцький перевал – місце перших боїв Українських січових стрільців; це окраїна села Свидник – місце першої присяги підрозділів УПА на вірність Україні.

Значний інтерес мають етнографічні особливості краю, адже Турківщина є центром Бойківщини, тут кожні 5 років проводяться Всесвітні Бойківські фестини. Також організовується молодіжний музичний фестиваль “Бойківська ватра” [1].

В цілому район володіє достатніми рекреаційно-туристичними ресурсами, на основі яких можливо розвивати різноманітні види туризму, зокрема, відпочинковий, різні види активного туризму, гірськолижний, бальнеологічний, історико-культурний, подієвий та ін. Проте, описані ресурси не повністю використовуються у туристичній діяльності. На нашу думку, залучення інвестицій у туристичну галузь району дуже потрібне, адже лише при вмілому вкладанні коштів у розбудову туристичної інфраструктури дозволить отримувати прибутки від туризму.

Список використаних джерел:

1. Гайда Ю.І. Турка – нова столиця Бойківщини: Тур.пут. / Ю.І. Гайда. – Ужгород: Патент, 2006. – 137 с.
2. Гайда Ю. Розлуч – туристичні ворота Турківщини / Ю.Гайда, Б.Москаль. – Ужгород: Патент, 2005. – 144 с.
3. Природа Львівської області. [за ред. К.І.Геренчука]. – Львів: Вид. Львів. у-ту, 1972. – 151с.
4. Слободян В. Церкви Турківського району / В. Слободян. – Львів, 2003. – 200 с.
5. Тирик Я. Турківщина. Туристсько-краєзнавчий путівник / Я. Тирик. – Львів: ВНТЛ, 2000. – 127 с.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Кафедра туризму географічного факультету
Кафедра країнознавства і міжнародного туризму факультету
міжнародних відносин
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
СПІЛКИ КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ
СПІЛКИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО
ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ**

**ГЕОГРАФІЯ І ТУРИЗМ:
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

Матеріали
ювілейної VI міжнародної конференції
присвяченої 10-річчю кафедри туризму

Львів–Розлуч
5-7 жовтня 2012 р.

Львів – 2012

УДК 338.48(4)

Географія і туризм: національний та міжнародний досвід / Матеріали VI міжнародної наукової конференції. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. – 518 с.

Матеріали наукової конференції охоплюють особливості реалізації державної політики в галузі туризму, розробки туристичного продукту, економічного забезпечення туризму, просторового поширення туристичних ресурсів, специфіки підготовки фахівців для туристичної галузі, розвиток спеціалізованих видів туризму, історію туризму.

Авторами збірника є провідні вчені та молоді науковці України, Росії, Білорусії та Польщі.

Рецензенти:

Мальська М.П., д-р екон. наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка

Антонюк Н.В., д-р істор. наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка

Петлін В.М., д-р геогр. наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка

канд. екон. наук: Занько Ю.С., Мандюк Н.Л.

канд. геогр. наук: Біланюк В.І., Каднічанський Д.А., Манько А.М,

Гамкало М.З., Пандяк І.Г., Романів П.В.

Рекомендовано до друку Вченою Радою географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 12 від 23.05.2012 р.)

Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2012

© Автори статей, 2012

**MINISTRY OF EDUCATION, SCIENCE, YOUTH AND SPORT OF
UKRAINE**
IVAN FRANKO NATIONAL UNIVERSITY OF L'VIV
TOURISM DEPARTMENT OF THE FACULTY OF GEOGRAPHY
DEPARTMENT OF REGIONAL STUDIES AND INTERNATIONAL
TOURISM OF THE FACULTY OF INTERNATIONAL RELATIONS
L'VIV REGIONAL STATE ADMINISTRATION
L'VIV CITY COUNCIL
INSTITUTE OF POST-DIPLOMA EDUCATION
INSTITUTE OF REGIONAL STUDIES OF NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF UKRAINE
L'VIV REGIONAL ORGANIZATION OF NATIONAL UNION OF
REGIONAL ETHNOGRAPHERS
L'VIV REGIONAL BRANCH OF UNION FOR DEVELOPMENT AND
PROMOTION OF RURAL GREEN TOURISM IN UKRAINE

**GEOGRAPHY AND TOURISM:
NATIONAL AND INTERNATIONAL EXPERIENCE**

Proceedings of VI International Scientific Conference

Lviv-Rozluch
October 5-7, 2012

L'viv 2012

Geography and Tourism: national and international experience // The Proceedings of VI International Scientific Conference. – L'viv: Ivan Franko National University of L'viv Publishing Center, 2012. - 518 p.

The materials of the scientific conference cover the peculiarities of state policy in the sphere of tourism, development of tourist product, economic aspects of tourism, spatial development of tourist resources, peculiarities of training specialists for tourism industry, development of specialized types of tourism.

The authors of the collection of articles are renowned scientists and young researchers from Ukraine, Poland, Russia, Belarus.

Reviewers:

Doctors of Sciences (Economy): M. Malska

Doctor of Sciences (History) N. Antonuk

Doctor of Sciences (Geography) V. Petlin

Candidates of Sciences (Economics): Yu.Zan'ko, N.Mandyuk.

Candidates of Sciences (Geography): I. Bilanyuk, D. Kadnichansky, A. Man`ko
M.Hamkalo, I.Pandiak, P. Romaniv.

Recommended for publication by the Scientific Board of the Faculty of Geography of the Ivan Franko National University of Lviv

The authors of the published materials take all responsibility for the facts, quotations, proper names, statistical data and other information.

The point of view of the editorial board does not always coincide with authors' position.

© Ivan Franko National University of Lviv, 2012

© Autors of the articles, 2012

<i>Гамкало М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВОДНОГО ТУРИЗМУ Р. ПРИП'ЯТЬ В МЕЖАХ ВОЛИНСЬКОЇ ТА РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ.....	90
<i>Гаталяк О., Ганич Н.</i> СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	95
<i>Геваковська М.</i> ВОЛОНТЕРСЬКИЙ ТУРИЗМ.....	100
<i>Голубнича С.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКСКУРСІЙ НА ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЯХ.....	105
<i>Горб К.</i> СУБ'ЄКТ-ОБ'ЄКТНИЙ ПІДХІД В МІЖНАРОДНОМУ МАРКЕТИНГУ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ.....	108
<i>Горун В.</i> ОЦІНКА РЕКРЕАЦІЙНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІЇ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	114
<i>Грицевич В.</i> РЕСУРСНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГОТЕЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	119
<i>Грицьку В.</i> ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИЙ ТУРИЗМ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ.....	123
<i>Грицьку-Андрієш Ю., Грицьку В.</i> ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ НА БУКОВИНІ.....	126
<i>Дмитрук О.</i> МАЙБУТНЄ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ – ЗА МАРКЕТОЛОГАМИ....	128
<i>Дяків С.</i> РОЗВИТОК КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В КРЕМЕНЕЦЬКОМУ РАЙОНІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	131
<i>Жук І.</i> МАРКЕТИНГОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....	136
<i>Завадовський Т.</i> ЕКОНОМ ГОТЕЛІ ТА ХОСТЕЛИ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ МІСТА ЛЬВОВА.....	142
<i>Зінько Ю., Рутинський М., Горішевський П., Благодир С.</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕРИТОРІАЛЬНА СТРУКТУРА СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	145
<i>Заячук М., Заячук О., Пулинець О.</i> ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ БУКОВИНСЬКО-ПОДІЛЬСЬКОГО ТУРИСТИЧНОГО КЛАСТЕРУ.....	148
<i>Каднічанський Д.</i> ТУРИСТИЧНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТУРКІВСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	151